

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення
окремих положень про проведення конкурсного відбору кандидатур на
посаду судді Конституційного Суду України»
*(реєстр. № 9225 від 19.04.2023 р.)**

Метою проекту закону є уточнення окремих законодавчих норм у процедурі проведення конкурсного відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України, які було встановлено Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України на конкурсних засадах» від 13 грудня 2022 року. Необхідність уточнення чинної системи конкурсного відбору обґрунтовується також у контексті рекомендацій Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційська комісія), наданих у висновку Венеційської комісії від 16–17 грудня 2022 року, який був оприлюднений вже після ухвалення Верховною Радою зазначеного Закону, та в листі Комісії від 25 січня 2023 року, що містить додаткові рекомендації щодо порядку відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду.

Законопроектом пропонується внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України, Регламенту Верховної Ради України, законів України «Про Конституційний Суд України», «Про правовий режим воєнного стану».

Законопроект не суперечить Конституції України та міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Поділяючи загалом позицію стосовно необхідності удосконалення окремих положень конкурсного відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України, водночас вважаємо за доцільне висловити деякі міркування стосовно окремих положень проекту.

Важливими новелами цього проекту є положення статті 10¹², якою пропонується доповнити Закон «Про Конституційний Суд України» (далі – Закон). Цією статтею визначається процедура обрання заступника члена Дорадчої групи і його призначення за правилами, закріпленими статтею 10² Закону, тобто за процедурою, встановленою для члена Дорадчої групи експертів.

На наше переконання, запропонований підхід заміни у визначених Законом випадках члена Дорадчої групи його заступником є дещо сумнівним, оскільки існує вірогідність того, що такі випадки можуть не виникнути для конкретного заступника конкретного члена Дорадчої групи за весь час їхньої каденції, що матиме негативні репутаційні наслідки щодо доцільності існування посади заступника члена Дорадчої групи експертів.

Отже, слушним видається створення кадрового резерву кандидатів для заміни члена Дорадчої групи експертів, що може бути реалізовано під час процедури формування її першого складу протягом перехідного періоду добору до складу Дорадчої групи експертів та відповідно передбачено в нормах

постійної дії Закону. Для цього суб'єкти призначення на етапі відбору мають визначити двох найрейтинговіших кандидатів (основного й резервного), із яких перший призначається ними на посаду члена Дорадчої групи, а другий цим же актом (рішенням) призначається кандидатом до «кадрового резерву» на посаду члена Дорадчої групи (на кшталт призначення за принципом «ad hoc», що за загальним визначенням означає спрямованість на конкретний випадок, розв'язання конкретної проблеми). Повноваження щодо затвердження складу кадрового резерву відповідно до поданих кандидатур доцільно було б надати новосформованій Дорадчій групі експертів і закріпити за нею повноваження щодо обрання та призначення кандидата з кадрового резерву членом Дорадчої групи – за аналогією з повноваженнями щодо прийняття рішення про припинення повноважень члена Дорадчої групи, які визначено в частині п'ятнадцятій статті 10² Закону. При цьому, обрання кандидата з кадрового резерву для призначення членом Дорадчої групи можливо здійснювати шляхом жеребкування, що, як вбачається, буде справедливо й не міститиме ознак дискримінації.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*